

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
Autoritate de stat autonomă

Operator de date cu caracter personal nr. 11375

HOTĂRÂREA nr. 642
din 08.11.2017

Dosar nr: 367/2017

Petițiile nr: 3764/17.07.2017

Petent: ...

Reclamat: Inspectoratul Școlar Județean Mureș

Obiect: reducerea locurilor pentru clasele a IX-a cu predare în limba maghiară față de numărul elevilor care termină clasa a VIII-a

I. Numele, domiciliul și sediul părților

I. 1. Numele și domiciliul petentului

1.1.1. ...,;

I. 2. Numele și sediul reclamatei

1.2.1. Inspectoratul Școlar Județean Mureș,

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1. Petentul consideră discriminatorie reducerea locurilor pentru clasele a IX-a cu predare în limba maghiară față de numărul elevilor care termină clasa a VIII-a.

III. Citarea părților

3.1. În temeiul art. 20, alin. 4 din **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată (în continuare **O.G. nr. 137/2000**), s-a îndeplinit procedura de citare.

3.2. Părțile au fost citate pentru data de 29.08.2017 (filele 3-4 din dosar).

3.3. La audierea din 29.08.2017 s-a prezentat petentul.

3.4. S-a solicitat reclamatului să depună punctul de vedere încă într-un exemplar, pentru a comunica petentului (fila 25 din dosar).

3.5. Punctul de vedere al reclamatului s-a comunicat către petent, fiind solicitate concluzii scrise (fila 27 din dosar).

3.6. Au fost solicitate răspunsuri din partea reclamatului pentru a analiza comparabilitatea situațiilor (fila 31 din dosar).

IV. Susținerile părților

4.1. Susținerile petentului

4.1.1. Prin petiția înregistrată la CNCD cu **nr. 3764/17.07.2017** (filele 1-2 din dosar) petentul, parlamentar, arată că **Planul de școlarizare pentru anul școlar 2017-2018**, elaborat de către reclamat, prevede 53 de clase în loc de 59 de clase necesare pentru numărul de 1653 de elevi de la secția maghiară care doresc continuarea studiilor liceale în limba maghiară. La secția română au fost aprobate cu 132 de locuri mai multe, decât sunt necesare pentru 3060 de elevi care termină ciclul gimnazial, iar la secția germană cu 18 locuri mai multe.

4.1.2. Cu ocazia audierii petentul a depus la dosar înscris (fila 5 din dosar).

4.1.3. Petentul, prin adresa înregistrată la CNCD cu **nr. 5106/03.10.2017** (filele 28-30 din dosar), arată că este tatăl unei eleve de clasa a VIII-a, membru în Comisia pentru învățământ în Camera Deputaților, totodată menține cele arătate anterior.

4.2. Susținerile reclamatului

4.2.1. Reclamatul, prin punctul de vedere înregistrat la CNCD cu **nr. 4314/24.08.2017** (filele 6-10 din dosar), a prezentat următoarele aspecte relevante:

- planul a fost elaborat pe baza cererii instituțiilor de învățământ;
 - pentru educația în limba maghiară, în conformitate cu chestionarul realizat, au optat 1383 de elevi;
 - în anul școlar 2015-2016 au terminat 1729 de elevi la secția maghiară. Din care doar 1477 au participat la admitere și au fost înscriși în clasa a IX-a, 252 de elevi au migrat în alte județe, au optat să nu continue studiile sau au optat pentru învățământ în limba română;
 - în anul școlar 2016-2017 la nivelul județului Mureș au existat 1653 de elevi în clasele a VIII-a la secția maghiară, pentru care s-au propus 53 de clase, deși au fost mai puțini elevi decât în anul școlar 2015-2016;
 - la examenul de evaluare s-au înscris doar 1325 de absolvenți ai claselor a VIII-a, secția maghiară;
 - toți elevii absolvenți ai clasei a VIII-a au ocupat un loc în învățământul liceal sau profesional;
 - din 53 de clase solicitate s-au realizat doar 43,5 clase de limbă maghiară;
 - invocă excepția inadmisibilității petiției;
 - invocă excepția lipsei calității procesuale active a petentului.
- A depus la dosar înscrisuri (filele 11-24 din dosar).

4.2.2. Prin adresa înregistrată la CNCD cu **nr. 4635/12.09.2017** (fila 26 din dosar) reclamatul a comunicat încă un exemplar al punctului de vedere.

4.2.3. Reclamatul, prin adresa înregistrată la CNCD cu **nr. 5570/10.2017** (filele 32-33 din dosar), arată că la secția română numărul prognozat de absolvenți pentru iunie 2017 a fost de 3042 elevi, fiind înscriși la examenul de evaluare 2547 de elevi, 2944 de elevi ocupând un loc în învățământul liceal și profesional în clasa a IX-a, fiind prevăzute 3181 de locuri. Pentru

secția germană 66 de elevi au fost prognozați ca absolvenți, 64 au participat la examen, 60 au ocupat loc, în plan fiind prevăzute 84 de locuri.

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. Colegiul director constată că reclamatul a elaborat **Planul de învățământ pentru anul școlar 2017-2018** care, pentru cei 1653 de elevi care au terminat clasa a VIII-a în limba maghiară, a prevăzut doar 1484 de locuri (cu 169 mai puțin), în timp ce la secția română au prevăzut 139 de locuri în plus, iar la secția germană 18 de locuri în plus.

Următorul tabel arată situația celor trei secții:

	Secția română	Secția maghiară	Secția germană
Număr prognozat de absolvenți	3042	1653	66
Locuri prevăzute în plan	3181	1484	84

5.2. Colegiul director respinge excepția lipsei calității procesuale active a petentului, arătând că el fiind parlamentar din partea unei formațiuni care promovează drepturile comunității maghiare din România, servind interese publice, îndeplinește cerințele unei persoane interesate. În acest sens are relevanță **Hotărârea nr. 43/09.01.2008** a CNCD, în cauză petentul fiind deputat din partea Partidului România Mare, în care s-a arătat: „Pornind de la formularea repetată din lege «persoana interesată», Colegiul director consideră că în spiritul **O.G. 137/2000**, republicată, orice persoană care are un interes real poate depune petiție la CNCD. Petentul, având calitate de deputat, reprezintă interesele unor grupuri de cetățeni prin mandatul obținut, astfel se poate constata că are calitate procesuală activă. În practica sa, Colegiul director a acordat o interpretare largă noțiunii de «persoană interesată», cu scopul de a combate cât mai eficient discriminarea unor grupuri sau comunități.” Totodată Colegiul director a reținut și faptul că petentul are calitate de părinte al unui copil de clasa a VIII-a.

5.3. **O.G. nr. 137/2000**, la art. 2 alin. 1 prevede: „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.

5.4. Astfel se poate considera discriminare

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

5.5. În conformitate cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) în domeniu, diferența de tratament devine discriminare atunci când se induc distincții între situații analoge și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă „trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoge sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă”. CEDO a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoge sau comparabile sunt de natură să justifice

distincțiile de tratament juridic aplicate (ex.: **Fredin împotriva Suediei**, 18 februarie 1991; **Hoffman împotriva Austriei**, 23 iunie 1993, **Spadea și Scalabrino împotriva Italiei**, 28 septembrie 1995, **Stubbings și alții împotriva Regatului Unit**, 22 octombrie 1996).

5.6. Colegiul director constată că planul de învățământ analizat a creat o diferențiere între elevii care au terminat în anul 2017 clasa a VIII-a la secția română sau germană față de elevii care au terminat la secția maghiară.

5.7. Fapta de discriminare este determinată de existența unui criteriu, iar între acest criteriu și faptele imputate reclamatului trebuie să existe un raport de cauzalitate.

5.8. În mod evident criteriul este cel lingvistic, în strânsă legătură cu apartenența etnică.

5.9. Dreptul restrâns este dreptul prevăzut de **Constituția României** și de **Legea educației naționale nr. 1/2011** privind instruirea în limba maternă. Aparent acest drept nu este încălcat, întrucât toți elevii care au trecut examenul de evaluare și au optat pentru învățământul la secția maghiară au avut această posibilitate. Însă cei 2547 de elevi înscriși de la secția română la evaluare au putut opta dintre 3181 de locuri, deci oferta a fost cu 25% mai mare (la secția germană peste 30%), în timp ce pentru 1325 de elevi de la secția maghiară oferta a fost de 1484 de locuri, oferta fiind doar cu 12% mai mare. Această diferență de ofertă (de două ori mai mare pentru elevii de la secția română decât pentru cei de la secția maghiară) are ca efect migrarea unor elevi spre județul Mureș, la secția română, și migrarea altor elevi spre alte județe (probabil cele limitrofe, Harghita și Cluj), la secția maghiară. Inclusiv reclamatul recunoaște că există o migrare a elevilor maghiari spre alte județe.

5.10. Astfel sunt incidente prevederile art. 2 alin. 1 a **O.G. nr. 137/2000**. Fapta reclamatului creează o deosebire pe bază de limbă și apartenență etnică care are ca efect restrângerea exercitării, în condiții de egalitate, a dreptului la educație în limba maternă.

5.11. Art. 2 alin. 4 prevede: „Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale.”

5.12. Planului analizat, elaborat de partea reclamată (având un comportament activ în acest sens), prin efectele pe care le generează, defavorizează în mod nejustificat elevii care aleg să învețe la secția maghiară de nivel liceal.

5.13. Art. 11, alin. 1 și 2 din **O.G. nr. 137/2000** prevede:

„(1) Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, refuzarea accesului unei persoane sau unui grup de persoane la sistemul de educație de stat sau privat, la orice formă, grad și nivel, din cauza apartenenței acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică tuturor fazelor sau etapelor din sistemul educațional, inclusiv la admiterea sau la înscrierea în unitățile ori instituțiile de învățământ și la evaluarea ori examinarea cunoștințelor.”

5.14. Colegiul director a interpretat prin practica sa că refuzul accesului la educație trebuie înțeles în sens larg, în interesul copiilor, astfel orice limitare a dreptului la educație reprezintă un refuz privind accesului egal la educație. În consecință sunt incidente și prevederile art. 11 alin. 1 și 2.

5.15. Art. 26 alin. 1 din **O.G. nr. 137/2000** prevede:

„(1) Contravențiile prevăzute la art. 2 alin. (2), (4), (5) și (7), art. 6-9, art. 10, art. 11 alin. (1), (3) și (6), art. 12, 13, 14 și 15 se sancționează cu amendă de la 1.000 lei la 30.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă de la 2.000 lei la 100.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate.

(2) *Consiliul sau, după caz, instanța de judecată poate obliga partea care a săvârșit fapta de discriminare să publice, în mass-media, un rezumat al hotărârii de constatare, respectiv al sentinței judecătorești.*”

5.16. Colegiul director aplică amenda contravențională de 2.000 lei față de reclamat, având în vedere următoarele:

- a) discriminarea a vizat o comunitate;
- b) reclamatul este o instituție publică, cu obligații clare în domeniul respectării drepturilor cetățenilor;
- c) discriminarea persistă de o perioadă mai mare, cum arată însăși partea reclamată;
- d) reclamatul nu se află la prima faptă sancționată de către CNCD;
- e) discriminarea etnică trebuie să fie considerată ca fiind o faptă extrem de gravă; Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin soluțiile pronunțate (ex. **Moldovan și alții împotriva României nr. 2**, 12.07.2005) arată că acest tip de discriminare este atât de grav, încât reprezintă tratament degradant în sensul art. 3 al **Convenției europene a drepturilor omului**; discriminarea bazată pe etnicitatea reală sau presupusă reprezintă discriminare rasială (**Timishev împotriva Rusiei**, 13 decembrie 2005); CEDO consideră că „*nicio diferențiere de tratament bazat în mod exclusiv sau decisiv pe originea etnică a unei persoane nu poate fi justificat obiectiv în societatea democratică contemporană, construită pe principiile pluralismului și respectului față de diferitele culturi*” (**Timishev împotriva Rusiei**, 13 decembrie 2005);
- f) discriminarea are ca efect schimbarea compoziției etnice a regiunii, provocând migrarea elevilor de la secția română din alte județe spre județul Mureș și al elevilor de la secția maghiară în alte județe.

5.17. Colegiul director recomandă reclamatului ca în viitor planul școlar să fie elaborat în mod echitabil pentru cei care termină clasa a VIII-a în limba maghiară, respectând proporțiile locurilor la secțiile de limbă maghiară în clasele a IX-a cu cele de la secțiile de limbă română respectiv germană.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. respinge excepția lipsei calității procesuale active a petentului, conform art. **O.G. nr. 137/2000**, art. 20 alin. 1, art. 28, respectiv **Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor**, art. 5-8, art. 10;

2. **Planul de învățământ pentru anul școlar 2017-2018** care, pentru cei 1653 de elevi care au terminat clasa a VIII-a în limba maghiară, a prevăzut doar 1484 de locuri (cu 169 mai puțin), în timp ce la secția română au prevăzut 139 de locuri în plus, iar la secția germană 18 de locuri în plus, este discriminatorie conform art. 2 alin. 1 și alin. 4, art. 11 alin. 1 și 2 din **O.G. nr. 137/2000**;

3. aplică amenda contravențională de 2000 lei față de Inspectoratul Școlar Județean Mureș, , conform art. 26 alin. 1 din **O.G. nr. 137/2000**;

4. recomandă reclamatului ca în viitor planul școlar să fie elaborat în mod echitabil pentru cei care termină clasa a VIII-a în limba maghiară;

5. o copie a prezentei hotărâri se va comunica părților și Direcției Generale a Finanțelor Publice Mureș.

VI. Modalitatea de plată a amenzii: Amenda se va achita la Direcția Generală a Finanțelor Publice Mureș, dovada plății se va trimite către CNCD în termen de 15 zile de la rămânerea definitivă a hotărârii. În caz contrar CNCD va lua măsurile legale necesare.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare** și **Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

BERTZI THEODORA – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

Data redactării: 08.11.2017

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare** și **Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

Red.: Haller István